

Hvert år omkring 8. mars dukker diskusjonen opp: trenger vi egentlig kvinnedagen? Har vi ikke oppnådd alt vi ønsker og mer til? Blir disse kvinnfolka aldri fornøyd, spør **Pernille Nylehn**.

Kvinnehelse

Ja, vi har oppnådd mye. Norske kvinner har muligheter og rettigheter som ingen ville drømt om for (nøyaktig) hundre år siden, og som kvinner i andre land fremdeles bare kan drømme om. Når jeg forteller kolleger i USA at norske familier har et helt års barselpermisjon, mesteparten med full lønn, tror de meg nesten ikke. Der er det bare noen få stater som har (delvis) betalt permisjon, og da bare i 6-8 uker. De fleste land i Europa har bare 3-4 måneder barselpermisjon, og bare delvis lønnsdekning.

DET ER HELLER INGEN selvfølge at det er gratis å føde. Er man i USA uten forsikring koster det fra 10.000 kroner å føde på en utvidet fødestue. Må man på sykehus blir det fort 10.000 dollar.

OG HVIS VI virkelig vil se kontraster kan vi ta en kikk på kvinners helse i fattige deler av verden: På verdensbasis dør nesten 300.000 kvinner hvert år i forbindelse med svangerskap og fødsel. Det er 800 kvinner hver eneste dag. I deler av Afrika er mødredødeligheten 1 av 40, det er med andre ord livsfarlig å få barn. Til sammenligning er mødredødeligheten i vestlige land 0,02 prosent. I Norge er den nesten ikke målbar: 0,07 promille! Enda verre er det for barna: Hvert år dør 3 millioner barn under eller rett etter fødselen. Det er 8000 hver eneste dag. Det har dødd fem barn mens du har lest disse to avsnittene.

DE FLESTE av disse dødsfallene, både for mødre og barn, kunne vært unngått hvis mødrene hadde tilgang til enkel og grunnleggende helsehjelp under svangerskapet, slapp å betale en ukelønn

for å føde under trygge forhold, og slapp å gå flere mil for å komme til sykehuset.

VIDERE: 67.000 kvinner dør årlig av komplikasjoner etter aborter hos «kloke koner». 2,2 millioner gravide kvinner i verden er HIV-smittet, og bare 1/3 av dem får behandling som kan forhindre at de smitter fosteret. 1 million gravide kvinner har syfilis, en sykdom som kan forårsake alvorlig sykdom og død for både kvinnen og fosteret. Syfilis er i praksis utryddet hos oss.

Skal jeg snakke om voldtekt og kjønnslemlestelse òg, eller er det nok elendighet for i dag?

UANSETT: I lys av alt dette må vi vel si at vi har det ganske bra her på berget! En av forutsetningene for at norske kvinner og barn har det bedre enn mange andre er velstanden vår. Men det er ingen selvfølge at rike land har velutbygd og gratis svangerskapsomsorg, gratis helsestasjon for barn, ett års barselpermisjon med full lønn, subsidiert barnehage og kontantstøtte. For ikke å snakke om gratis og trygg abort for dem som kommer i ulykkelige omstendigheter.

ALLE DISSE ordningene og rettighetene har nemlig blitt møysommelig kjempet fram av politikere og kvinnesakskvinner gjennom mange år, ofte i sterk motvind. Når norske mødre i barselpermisjon møtes for en caffè latte med venninnene, kan de gjerne sende en liten tanke til dem som gikk før oss. Lykken kom ikke rekende på ei fjøl.

For den som synes vi har kommet langt nok i Norge og burde bruke kvinnedagen til noe annet: Gjør en liten innsats for kvinner i andre land, det er nok å ta tak i.

GRATULERER med dagen!

Pernille Nylehn er spesialist i allmenmedisin. Hun arbeider i Rehabilitering Vest i Haugesund
pernille.nylehn@kleppnett.no